

95 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	03.04.1972
Sıra no	95

Bakanlığımıza yapılan bir kısım müracaatlardan, Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin uygulanmasında tereddüde düşüldüğü anlaşılmış, bu hususlarla ilgili kanun hükümleri ve bunlara ilişkin uygulama şekilleri aşağıda açıklanmıştır.

A _ İHTİYARÎ TOPLAMA VE BEYAN YÖNÜNDEN :

Bilindiği üzere, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır" denilmiş ve aynı maddede serbest meslek faaliyeti "Sermayeden ziyade şahsî mesaiye, ilmî veya meslekî bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticarî mahiyette olmayan işlerin iş verene tâbi olmaksızın şahsî sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır." şeklinde tarif olunmuştur.

Öte yandan, aynı kanunun 86 ncı maddesinde, "tam mükellefiyette vergiye tabi gelirin, sadece; ücretlerden, götürü usulde tesbit edilen ticarî veya meslekî kazançlardan veya bu kazançlarla ücretlerden ibaret olması halinde beyanname verilmiyeceği ve toplama yapılmıyacağı belirtilmiş, 87 nci maddesinde de" Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayrisâfi kazanç ve iratlarının toplamı 10.000 lirayı aşmıyan mükelleflerin bu kazanç ve iratlarından tevkif yolu ile vergisi kesilmiş bulunanları beyannameye ithal etmeleri ihtiyaridir.

Ücretler, götürü usulde tesbit olunan ticarî ve meslekî kazançlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları 10.000 liralık haddin hesabında nazara alınmaz denildikten sonra, ticarî, zirai veya mesleki kazançlarını yıllık beyanname ile bildirme mecburiyetinde olanların (götürü gider usulüne göre tesbit edilen ziraî kazançlar için beyanname verenler hariç) ihtiyari toplama hakkında faydalanamayacakları hükme bağlanmıştır.

87 nci maddenin yukarıda işaret edilen 3 üncü fıkrasında yer alan meslekî kazanç tabirinden, serbest meslek kazançlarının anlaşılması ve yine bu maddede, serbest meslek faaliyetinin devamlı veya ârizî olması noktasından bir ayırım yapılmamış olduğundan, ârizî şekilde elde edilen serbest meslek kazançlarının da bu fıkra hükmü şumulünde mütalâa edilmesi lâzım gelir.

Belirtilen bu duruma ve mezkûr kanun hükümlerine göre :

1. Gerek bir işyeri açmak suretiyle ve gerekse bir işyeri açmaksızın serbest meslek faaliyetinde bulunanların,
2. Esas görevleri itibarıyla hizmetli durumunda bulunmaları ve sair özel durumları sebebiyle ârizî olarak serbest meslek faaliyetinde bulunanların ve bu meyanda telif esas vücuda getirmek suretiyle 18 inci maddede yer alan serbest meslek kazançları istisnasından yararlanan kimselerin,
3. Serbest meslek faaliyetinin terkinden sonra; bu faaliyeti ile ilgili olarak hasılat elde eden kimselerin,

İhtiyarî toplama hakkından faydalanmalarına imkân bulunmamaktadır. Bu kimselerin, bir takvim yılı içinde muhtelif kaynaklardan elde ettikleri kazanç ve iradlarını (vergileri tevkif suretiyle alınmış olsun veya olmasın) o yıl için verecekleri beyannamelerinde toplamaları icap eder.

Behemehal, bu zümreye dahil mükelleflerin dosyalarının taranarak, bu esas hilâfına yapıldığı tesbit edilen işlemlerin, zaman aşımı süresi içinde ıslahı ve bu noktadan mükellefler adına ikmalen yapılacak tarhiyatlara, Vergi Usul Kanununun 369/2 nci maddesi hükmü gözönünde bulundurulmak suretiyle ceza uygulanmaması ve yapılacak tarhiyatlar safahatından bilgi verilmesi.

B _ TEVKİFAT YÖNÜNDEN :

Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında hangi idare, müessese ve kuruluşlarla kişilerin vergi tevkifatı yapmaya mecbur oldukları tadadi bir şekilde açıklanmış. aynı maddenin 3 numaralı bendinde de, "yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (18 inci ve 69 uncu maddelerde yazılı otanlara ve noterlere serbest meslek faaliyetlerinde dolayı yapılan ödemeler hariç" vergi tevkif olunacağı belirtilmiştir.

